
Katastrofální situace na českých vysokých školách

Katastrofální situace na českých vysokých školách

16.9.2010, 18:10, pořad: Názory a argumenty

Alexander TOLČINSKÝ, moderátor

Poslanci opoziční sociální demokracie navrhli na sklonku minulého týdne novelu zákona o vysokých školách. Jde o reakci na známou aféru na právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Minulý rok totiž vyšlo najevo, že někteří její studenti absolvovali nadstandardně rychle, přičemž v mnohých případech opisovali své diplomové práce. Podle návrhu by měly vysoké školy mít napříště možnost studentům tituly odebrat, pokud se prokáže, že je získali podvodně. Petr Žantovský se domnívá, že jde ve skutečnosti jen o špičku ledovce, který vyplývá z katastrofální situace na českých vysokých školách.

Petr ŽANTOVSKÝ, redaktor

Vysoké školy by měly mít možnost odebrat absolventům titul, pokud se prokáže, že dotyčný vystudoval podvodem. To navrhuje novela zákona o vysokých školách, kterou do sněmovny již podruhé předložili poslanci ČSSD. Reagují tak na aféru na plzeňské právnické fakultě, která vypukla minulý rok. Ukázalo se totiž, že někteří studenti vystudovali podezřele rychle a některé jejich práce byly opsány. Návrh počítá s tím, že titul by mohl být odebrán absolventům, kteří nesplnili podmínky pro přijetí na školu, podmínky pro konání státní zkoušky, obhajoby disertační práce, případně kvůli jejich dosažení podváděli. Stejně tak by o titul mohli přijít ti, kteří nesložili státní zkoušku nebo u ní podváděli. Zákonná iniciativa je jen vrcholem ledovce, jímž je katastrofální stav našeho vysokého školství. Když se však řekne A, tedy zhodnotí situace, je nutné říci B, tedy důvody, které k tomu vedly. V první řadě institucionální. Když koncem 90.let zahajovalo soukromé vysoké školství, byly hned od počátku nastaveny absurdní podmínky ekonomické nerovnosti. Zatímco veřejné vysoké školy mají miliardové příjmy ze státního rozpočtu, soukromé vysoké školy nedostávají od státu ani korunu, na rozdíl třeba od soukromých škol středních či základních. V tom je založen první a podstatný kámen úrazu. Tím, že se soukromé školy ocitly v pozici naprostých samoživitelek, vyvolalo to u mnoha z nich extrémní reakci v opačném směru. Pro školné by si nechaly vrtat koleno. Každá koruna, kterou vyždímaly ze studentů, jim byla dobrá. Najednou byly motivovány hlavně vybírat školné, a teprve v druhé či třetí řadě realizovat výuku, případně vědu a výzkum. Není potom divu, že se na většině soukromých vysokých škol nekonají přijímací zkoušky, neboť taková škola přijme každého, protože je zdrojem peněz pro její existenci. Pokud pak ta škola najde dostatek profesionální cti a nepoctivé nebo neschopné studenty dokáže vycedit a vyhodit v průběhu studia, je to ještě v pořádku. Ale ukažte mi takovou školu, kde je opravdu podstatný rozdíl mezi počtem přijatých a počtem absolvujících studentů? Je pak logickým důsledkem, že se z mnoha soukromých vysokých škol a universit staly pohodlné prodejny diplomů. A to ani nemusí jít o podvodné aktivity podobné těm plzeňským. Prostě se snížily nároky na studenta tak, aby jim dostal i ten poslední v řadě, který by za normálních okolností ukončil svou edukaci maturitou, a kdoví jestli. Pokud se k tomu přidají syndromy plzeňského typu, zvýhodňování nějakých studujících celebrit, je neštěstí na světě a kredit školy pod bodem nula. Jenomže pokud se to děje masově, školy drží společně solidárního bobříka mlčení a nic se nestane. Udržuje se fasáda a co se děje za ní, do toho nikomu nic není. Koneckonců těm studentům, kteří takto snadno přijdou k diplomu, to jedině vyhovuje. A těm solidním, kteří se přišli něco opravdu naučit, nikdo raději nenaslouchá. Je to stejné jako s těmi císařovými novými šaty. Každý ví, že je císař nahý, ale nikdo to nevysloví nahlas. Samozřejmě i tento neblahý proces nivelizace vysokoškolských absolutorí má své vnější příčiny. Jednou z nich je nesmyslný sociálně-inženýrský požadavek Bruselu, tedy unijních úředníků, aby 60% populace mělo vysokoškolský stupeň vzdělání. Přirozeně je tento požadavek nesplnitelný bez nutného snížení nároků na studenty. 60% populace prostě objektivně nemá dispozice k absolvování regulérního vysokoškolského studia. A tak se výsledků dosahuje jak v 50. letech při plnění shůry daných norem, fixluje se, jen aby vrchnost byla spokojena. A druhým průvodním jevem tohoto maligního procesu je titulománie. To je tradiční středoevropská výlučnost, kterou nenajdete třeba v angloamerickém prostředí. Už od dob Rakousko-Uherska měl každý nositel akademického titulu

zvláštní respekt veřejnosti, býti panem doktorem něco znamenalo. Tento spontánní lidový snobismus důmyslně pokřivil socialismus, který rozšířil po sovětském vzoru škálu rozmanitých titulů až k pověstnému RSDr., doktor sociálních věd, jemuž se říkávalo "rozhodnutím strany doktor". A naše doba přispěla titulaturou dokonce i pro středoškoláky, respektive takzvané „voškaře“, ti se pyšní před jménem titulem DiS., neboli diplomovaný specialista. Když se rozhlédnete po předvolebních plakátech libovolné strany, hemží se to na nich zkratkami vyjadřujícími, že ten či onen kandidát je bakalářem, magistrem, diplomovaným specialistou a kdečím dalším, jako by to cokoli vypovídalo o schopnosti toho kterého kandidáta uspokojivě hájit zájmy svých voličů v tom či onom zastupitelském sboru. To si jen kandidáti myslí, že oslní svým titulem před či za jménem voliče, kteří trpí oním tradičním respektem k papírovým autoritám. Nedivme se pak kdejakým čičmundům, že se chtějí dopracovat svého titulu na nějaké snadné škole, jen aby měli co napsat na své plakáty. Kudy ven z tohoto bludného kruhu? Předně srovnáním ekonomických podmínek pro veřejné i soukromé vysoké školy. Školné na veřejných školách není samospásným řešením. Spíš bych sázel na státní podporu soukromým školám. Pak přestane být podstatné, kdo je zřizovatelem a administrátorem té či oné školy, zda obec, ministerstvo, či nějaký soukromý obchodní subjekt. Hlavní je, že budou všichni společně sdílet hlavní smysl svého úsilí, totiž výuku studentů, vědeckou a výzkumnou činnost, a obecně přispívání ke zvyšování vzdělanosti a kulturnosti národní populace. Ale ruku v ruce s tím musí jít velice přísný dozor nad správou takto vložených veřejných prostředků, a to nejen ze strany akreditační komise, ale třeba i Nejvyššího kontrolního úřadu a dalších subjektů. Pak by ani soukromé školy nebyly tolik motivovány podřizovat vzdělávací úsilí honbě za ziskem.

Alexander TOLČINSKÝ, moderátor

Varuje Petr Žantovský.